

bob dneva

Ideološke rovte

Samo dva dni po dnevu spomina na vse žrtve totalitarnih in avtoritarnih režimov je včerajšnji dan ponovno minil v luči ideoloških prerekanj in obtoževanj.

Na proslavi ob 70. obletnici ustanovitve domobranstva v Rovtah je bil slavnostni govornik Janez Janša. Poudaril je, da je dvajseto stoletje v Evropi rodilo dve veliki zli, nacionalsocializem in komunizem, in obsodil slovenske komuniste, ki so bili po njegovem "dve leti v zavezništvu in kolaboraciji z obema". Zato, je rekel, "nimajo pravice drugim očitati kolaboracije". "Državljansko vojno so povzročili komunisti, in to načrtno, zato da bi lahko prevzeli oblast, ki je sicer na svobodnih volitvah nikoli ne bi dobili."

Pri spomeniku žrtvam NOB na poti do Logatca pa so se zbrali predstavniki stranke Solidarnost, Odbora za pravično in solidarno družbo, Koordinacijskega odbora kulture Slovenije, Demokratične stranke in Primorskih puntarjev. Zgroženi so poudarjali, da domobranci niso bili branitelji domovine, pač pa nacizma. "Domobranci so bili branitelji tretjega rajha, in če bi bil nacizem zmagal, bi bilo konec slovenskega naroda," je opozoril zgodovinar dr. Jože Pirjevec.

Rovte za ideološke razprtije

Na nedeljsko spominsko slovesnost so nekateri prišli, da bi se spomnili ustanovitve domobranstva, drugi zaradi padlih svojcev, tretji - zdelo se je, da jih je največ -, da bi slišali glavnega govornika Janeza Janšo. Zbrani so obsojali komuniste, tisti, ki so prišli protestno, pa rehabilitacijo domobranstva

ANJA HREŠČAK

Siv in hladen dan je bil. Dva dni po dnevu spomina na vse žrtve totalitarnih in avtoritarnih režimov, ne glede na to, pod katero barvo so padli. Njim v spomin in vsem živim v opomin, da se ta najtemnejša plat zgodovine nikdar več ne bi ponovila. Toda, kot je pri nas v navadi, je včerajšnji dan ponovno minil v luči ideoloških prerekanj in obtoževanj.

Rovte so majhen kraj v hribih nad Logatcem in Vrhniko. Tja so včeraj prišli oboji, tisti z rdečo zvezdo in tisti s slovenskimi zastavami. Tisti, ki slavijo partizane, in oni, ki so praznje proslavili 70. obletnico ustanovitve domobranstva. Slednji so obsojali komuniste, prvi pa rehabilitacijo domobranstva. V Rovte so prišli tudi tisti, ki jim je za ene in druge malo mar, saj so na tem mestu po drugi svetovni vojni, v zunajsodnih pobojih, izgubili svojce in so želeli le dostojanstveno počastiti spomin nanje.

Zgroženi nad počastitvijo "braniteljev nacizma"

Vsi tisti, ki so se pripeljali iz Strmice in Zaplane, Logatca, Vrhnike in Ljubljane, so ob cesti najprej naleteli na skupino petdesetih ljudi, nad katerimi je plapolala zastava z rdečo zvezdo. Nad cesto je bil razpet transparent "Kolaboracija je zločin". Peli so partizanske pesmi. Zbrali so se predstavniki stranke Solidarnost, Odbora za pravično in solidarno družbo, Koordinacijskega odbora kulture Slovenije, Demokratične stranke in Primorskih puntarjev. Zgroženi nad dejstvom, da je neka druga skupina ljudi dejansko počastila ustanovitev domobranstva, so poudarjali, da domobranci niso bili branitelji domovine, pač pa nacizma. "Domobranci so bili branitelji tretjega rajha, in če bi bil nacizem zmagal, bi bilo konec slovenskega naroda," je opozoril zgodovinar **dr. Jože Pirjavec**. Partizani so bili tisti, ki so postavili temelje naše države, je poudaril. "Medtem ko nemška kanclerka Angela Merkel hodi po koncentracijskih taboriščih, pri nas slavimo tiste, ki so v ta taborišča pošiljali ljudi," pa je primerjal predsednik stranke TRS **Matjaž Hanžek**. "In to ni kakšna marginalna skupina, ampak jo podpira nekdanji predsednik vlade, tisti, ki je dobil tretjino glasov Slovenije," je dodal. Slavljenje domobranske vojske je kaznivo dejanje, saj so domobranci pomagali pri holokavstu, je še rekel Hanžek.

Stali so ob majhnem spomeniku NOB v Židovniku pri Logatcu, nedaleč od Rovt, kjer je v vaški cerkvi potekala maša, pred cerkvijo pa slovesnost

ob 70. obletnici začetka domobranstva. Tja je prišla veliko večja množica ljudi. Večinoma v poznih srednjih letih, mladih malodane ni bilo. Nekateri so prišli, da bi se spomnili ustanovitve domobranstva, drugi, da bi se spomnili padlih svojcev, in tretji - po odobravanju in aplavzu se je zdelo, da je teh največ -, da bi slišali glavnega govornika **Janeza Janšo**.

Janša (spet) obtožil Kučana, Ribičiča, Lukšiča ...

Ta je povedal, da je dvajseto stoletje v Evropi rodilo dve veliki zli, nacionalsocializem in komunizem, in obsojil slovenske komuniste, ki so po njegovem bili "dve leti v zavezništvu in kolaboraciji z obema". Zato, je rekel, "nimajo pravice drugim očitati kolaboracije". "Državljsko vojno so povzročili komunisti, in to načrtno, zato da bi lahko prevzeli oblast, ki je sicer na svobodnih volitvah nikoli ne bi dobili," je rekel Janša in ponovno izpostavil nekdanjega slovenskega predsednika **Milana Kučana** ter nekdanjega politika, bivšega ustavnega sodnika **Cirila Ribičiča**. Tudi ob **Igorja Lukšiča** kot predsednika "neokomunistične stranke" se je obregnil. Rekel je še, da je upor proti temu "rdečemu monopolu" nujen in se mora zgoditi še danes, zato naj vsak naredi "tisto, kar mora". Prepričan je, da je odpor proti katerekoli zlu bil in je legitimen. Večji del govora je namenil obtoževanju komunistov, le v nekaj stavkih se je spomnil tistih, ki so se borili proti fašizmu in nacizmu.

"Zgodovina je ena sama. Vse drugo so interpretacije"

Pred Janezom Janšo je na oder stopil župan Logatca **Berto Menard**. Preudarno je prebral svoj govor. Vse prisotne je vprašal, kaj se je zgodilo z nekdanj homogenim slovenskim narodom, da sedaj ne zna več stopiti skupaj. Spomnil je, da marsikomu med vojno in po njej ni bilo dano, da svobodno odloča o svoji usodi. "Če bi bili boljši, nobena politična stranka danes drugi ne bi mogla ničesar očitati," je dejal. "Rast se začne tam, kjer se neha obtoževanje. Tirani niso zunaj nas, ampak v nas samih. In zgodovina je ena sama. Vse drugo so interpretacije," je poudaril. Nasilje, ki smo mu še vedno priča, čeprav je vojne in povojnih pobojev že davno konec, bomo prenašali na svoje otroke, če ne bomo tudi v resnici znali najti sprave, katere so nas polna usta. A to da so zgolj besede. "Že desetletja se porajajo nove in nove razprtije. Prepričan sem, da so si domobranci in partizani tam nekje to že zdavnaj odpustili," je župan končal svoj govor.

Janez Janša: "Državljsko vojno so povzročili komunisti, in to načrtno." (Tit Košir)

Zvezde in zastave v protest (Tit Košir)

Jože Pirjavec: "Domobranci so bili branitelji tretjega rajha, in če bi bil nacizem zmagal, bi bilo konec slovenskega naroda." (Tit Košir)

Raje o tem, kako bomo jutri

Borut Pahor, predsednik RS:

"To vprašanje je preveč pomembno, da bi ga površno komentiral ob robu kmetijskega sejma.

Zato naj danes rečem samo eno misel v zvezi s tem. Slovenci smo ustanovili 1991. svojo lastno državo tudi zato, ker smo se po desetletjih razkolov nekako spravili med seboj - da smo interese prihodnosti vzeli kot prednostno obveznost. Rad bi pozval vse, ki imajo odgovornost, zlasti v slovenski politiki, da se zavedajo zelo težkih nalog, s katerimi se slovenska država ukvarja in katerih rešitev je pomembna za

našo prihodnost. Vprašanje slovenske preteklosti je legitimno politično vprašanje in v demokratičnem dialogu je vedno mogoče o njem diskutirati. Bi pa rad pozval vse, da se vendarle osredotočimo na vprašanja, ki so danes aktualna za rešitev obstoječe gospodarske, socialne, moralne krize in in bodo odločilna za to, kako bomo vsi skupaj živeli jutri." (mš)

Ni za sedanj trenutek

Dr. Aleš Maver, latinist in politični analitik: "Skeptičen sem do vsake uporabe vojaške ikonografije iz preteklosti. Zlasti še, če je povezana z dogajanjem, glede katerega

(še) ni vzpostavljen širok konsenz, kar velja za skoraj celotni sklop slovenske dejavne udeležbe v drugi svetovni vojni. Psihološko je sicer razumljiva neizčrpana želja preživelih udeležencev in njihovih potomcev po javnem dokazovanju, da vsi ti potoki krvi, za katere ni zadovoljivega pojasnila, niso stekli v prazno. Posebej lahko to razumemo pri tistih, ki v spopadu niso bili le poraženi, ampak so bili deležni večdesetletnega sistematičnega pregona iz kolektivnega spomina. Toda po mojem mnenju bi moralo prevladati spoznanje, da je šlo pri medvojnih formacijah za pojav, ki je nastal v specifičnih in enkratnih zgodovinskih okoliščinah, zaradi česar njihovo postavljanje na javno sceno ali celo medsebojno ikonografsko tekmovanje deluje najmanj anahronistično, predvsem pa ne more česa pomembnega povedati sedanjemu trenutku." (va)

To ni dobro

Janez Ajlec, podjetnik:

"Vse države vsem svojim mrtvim izkažejo čast. Nikogar ne bi krivil. Vse naše mrtve bi morali pokopati in jih pustiti v miru, energijo pa usmeriti v to, kako bomo rešili Slovenijo, kaj bo z našimi ljudmi. To bi bila sprava. Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Ampak mi bomo imeli izgubo, ne dobička! Zakoni, ki se zdaj sprejemajo, so škodljivi. Davek na nepremičnine ... Pa saj so ga ljudje enkrat že plačali! Odrekli so se vsemu, zdaj bodo pa kaznovani? To ni dobro. Očitno se pripravlja vse, da bomo Slovenci še bolj revni. Namesto da se ne bi bali bogatega, ampak bi od njega kaj dobili." (va)

